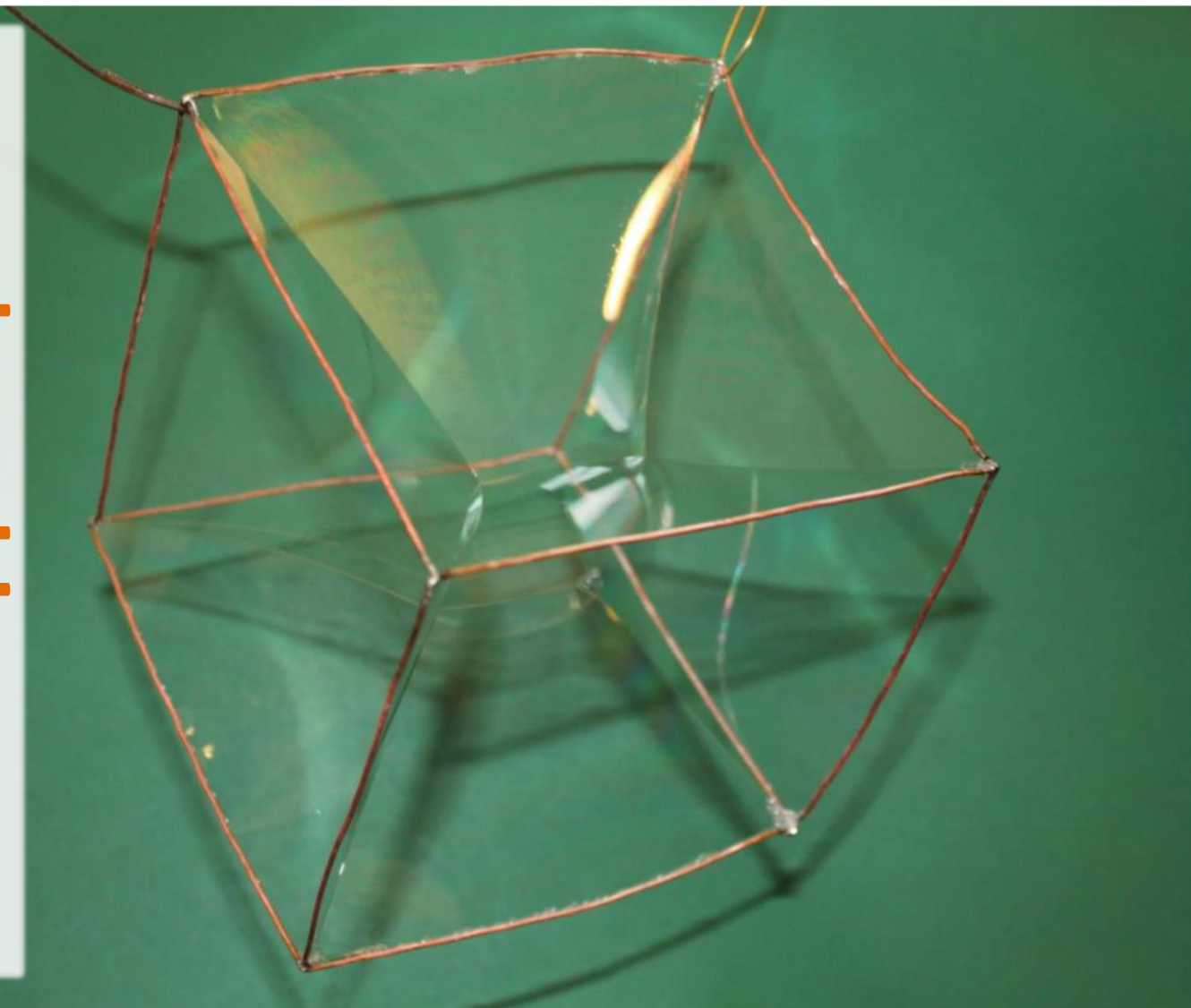


Årsrapport | 2014



Over: Geometri i ungdomstrinnet

Rapport på egne virksomhetsmål og resultatoppfølging på nasjonale styringsparametere for 2014 og plan for virksomheten og disponering av statstilskuddet i 2015.

STEINERHØYSKOLEN | OSLO

Professor Dahls gate 30, 0260 Oslo
+47 22 54 05 90

www.rshoyskolen.no | adm@rshoyskolen.no

INNHold

<u>1</u>	<u>STYRETS BERETNING</u>	<u>2</u>
1.1	STYRETS OVERORDNETE VURDERING AV DE SAMLETE RESULTATER, RESSURSBRUK OG MÅLOPPNÅELSE	2
1.2	KORT OMTALE AV INTERNE/ EKSTERNE FORHOLD SOM HAR HATT INNVIRKNING PÅ OPPNÅDDE RESULTATER	2
1.3	EN OVERORDNET FREMSTILLING AV DE VIKTIGSTE PRIORITERINGENE FOR 2015	3
1.4	STYRETS OVERORDNETE VURDERING AV STEINERHØYSKOLENS MULIGHETER OG UTFORDRINGER FREMOVER	3
1.5	LIKESTILLING	3
1.6	DISKRIMINERING	3
1.7	TILGJENGELIGHET	3
1.8	SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAP	4
<u>2</u>	<u>INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL</u>	<u>5</u>
<u>3</u>	<u>ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER</u>	<u>5</u>
3.1	SEKTORMÅL 1: UNIVERSITETER OG HØYSKOLER SKAL GI UTDANNING AV HØY INTERNASJONAL KVALITET I SAMSVAR MED SAMFUNNETS BEHOV	5
3.2	SEKTORMÅL 2: UNIVERSITETER OG HØYSKOLER SKAL I TRÅD MED SIN EGENART UTFØRE FORSKNING, KUNSTNERISK OG FAGLIG UTVIKLINGSARBEID AV HØY INTERNASJONAL KVALITET	7
3.3	SEKTORMÅL 3: UNIVERSITETER OG HØYSKOLER SKAL VÆRE TYDELIGE SAMFUNNSAKTØRER OG BIDRA TIL FORMIDLING, NASJONAL OG REGIONAL UTVIKLING, INNOVASJON OG VERDISKAPNING	13
3.4	SEKTORMÅL 4: UNIVERSITETER OG HØYSKOLER SKAL HA EFFEKTIV FORVALTNING AV VIRKSOMHETEN, KOMPETANSEN OG RESSURSENE I SAMSVAR MED SIN SAMFUNNSROLLE	15
<u>4</u>	<u>STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN</u>	<u>17</u>
<u>5</u>	<u>VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER</u>	<u>17</u>
5.1	PRIORITERT PLAN 2015	19
5.2	HVORDAN SYNLIGGJØRES DETTE I BUDSJETTET?	19
5.3	SKJEMA FOR UTDANNINGSKAPASITET TIL ÅRSRAPPORT FOR 2014-2015:	21
<u>6</u>	<u>FORELØPIG ÅRSREGNSKAP</u>	<u>22</u>
6.1	LEDELSESKOMMENTAR TIL FORELØPIG REGNSKAP 2014	22

1 Styrets beretning

1.1 Styrets overordnede vurdering av de samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse for 2014

Steinerhøyskolens styre ser at det er oppnådd resultater på de viktigste utfordringene for å sikre videre drift og virksomhet, definert i Rapport og planer 2013-2014.

- å rekruttere nok studenter
- å tilfredsstille akademiske kvalitets- og kompetansekrav

Etter at det i flere år har vært synkende tilstrømning til lærer- og førskolelærerutdanning, snudde trenden og en økning kunne registreres i 2014. Høyskolens totale studenttall økte også, og dette var tydelig både på søkertall og på antall studenter som møtte til studiestart.

Styret anerkjenner også at det arbeides systematisk og kontinuerlig med å sikre høyskolen forskning og førstestillingskompetanse innenfor sine kjerneområder. I 2014 fikk to av Steinerhøyskolens faste ansatte førstestillingskompetanse, og dette betyr at høyskolens samlede kompetanse er betydelig styrket.

Styret mener ressursbruken er målrettet, forsiktig og forsvarlig, og er svært tilfreds med ressursbruken sett i forhold til oppnådde resultater.

1.2 Kort omtale av interne og eksterne forhold som har hatt innvirkning på oppnådde resultater

Pedagogiske utdanninger har generelt hatt en svakere tilstrømning enn ønskelig de senere år. Dette har også vært tilfelle for Steinerhøyskolen. Steinerhøyskolens definerte samfunnsoppdrag er å utdanne for steinerskoler, steinerbarnehager og sosialterapeutiske institusjoner. Bredden i studietilbudet (les: strukturstønad), samtidig med et fortsatt totalt sett lavere antall studenter enn ønskelig, innebærer et betydelig press på økonomien og krever en stram styring av virksomheten.

Etterspørselen etter steinerpedagoger til skoler og barnehager blir større de nærmeste årene på grunn av at mange ansatte nærmer seg pensjonsalder. Ifølge en undersøkelse gjennomført av Steinerskoleforbundet i 2013 vil steinerskolene trenge 320 nye lærere i løpet av en 10-års periode.

Steinerhøyskolen har ikke sponsorer eller inntekter utover statlige tilskudd, og den skiller seg på denne måten fra flere av de øvrige små, private høyskolene.

En bedre økonomi hadde gjort det mulig å forsterke fagmiljøet med forskning og førstestillingskompetanse ved høyskolen raskere enn det som er tilfelle nå. Det ville gitt bedre muligheter til å markedsføre studietilbudene og profilere Steinerhøyskolens verdier og egenart. Flere kunne tilsettes i administrasjonen, og høyskolen kunne dermed lettere håndtere en stadig økning av kontroll og byråkrati uten at det gikk ut over annen ønskelig aktivitet. Det hadde også vært mulig å øke lønninger og dermed øke muligheten for å sikre ung og kompetent arbeidskraft.

1.3 En overordnet fremstilling av de viktigste prioriteringene for 2015

Steinerhøyskolens prioriterte mål for 2015 er å:

- øke tilstrømning og gjennomstrømning
- styrke forskning, publisering og formidling
- heve og ivareta kompetanse innenfor kjerneområdene
- bli tydelig og mer synlig i samfunnsdebatten

1.4 Styrets overordnede vurdering av Steinerhøyskolens muligheter og utfordringer fremover

Steinerhøyskolen representerer kvaliteter, verdier og et menneskesyn som mange slutter seg til. Det er derfor grunn til å tro at kompetanse på dette feltet i større grad vil bli etterspurt i årene som kommer. Derfor anses målet om å rekruttere langt flere studenter i framtiden som realistisk. Steinerhøyskolens muligheter ligger i å bli tydeligere og mer synlig, slik at flere finner frem til studietilbudene og verdiene de formidler. Større synlighet vil også bidra til at flere unge mennesker som deler disse verdiene vil vurdere Steinerhøyskolen som et fremtidig arbeidssted. Studenter og medarbeidere trives på Steinerhøyskolen, se for eks. Studiebarometeret for 2013 og 2014.

De største fremtidige utfordringene ligger først og fremst på to områder:

- a) Er det mulig å rekruttere nok studenter til å sikre videre drift på kort sikt og dekke Steinerskolenes, -barnehagenes og de sosialterapeutiske virksomhetenes behov i fremtiden?
- b) Vil det være mulig å svare på myndighetenes krav til og ambisjoner for universiteter og høyskoler og samtidig ivareta Steinerhøyskolens formål og eksistensberettigelse?

1.5 Likestilling

Stiftelsen har 27 ansatte hvorav 17 er kvinner og 10 er menn. Styret består av 5 kvinner og 4 menn.

Stiftelsen avlønner etter kvalifikasjoner og resultater og ikke etter kjønn. Styret mener det ikke er behov for konkrete likestillingstiltak, da det allerede tas tilstrekkelig hensyn til likestilling.

1.6 Diskriminering

Stiftelsen er en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering på bakgrunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, språk eller livssyn. Dette ivaretas gjennom like vilkår, rettigheter og muligheter i ansettelses- og arbeidsforholdet. Tiltak vurderes og utformes etter behov i virksomheten.

1.7 Tilgjengelighet

Steinerhøyskolen legger vekt på å tilrettelegge forholdene for studenter og besøkende slik at alle kan få godt utbytte av høyskolens tilbud. I 2014 ble det installert en ny heis. Det er planlagt å sette inn skrå rullestolheiser fordi man må benytte trapp for å komme til heis fra hovedinngangen. Per i dag

må rullestolbrukere bruke en sideinngang for å komme direkte til heisen. Det lot seg ikke gjøre å investere i rullestolheis i 2014.

1.8 Samfunnssikkerhet og beredskap

1.8.1 Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser)

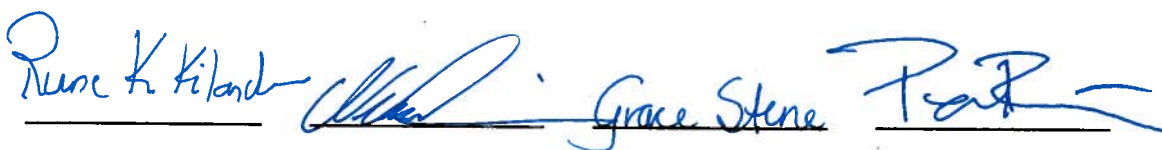
Det er gjennomført/revidert ROS-analyse for både 2013 og 2014.

1.8.2 Kriseøvelser

Det er gjennomført en skrivebordøvelse med alle ansatte i juni 2014. Beredskapsplanene ble gjennomgått, roller og ansvar ved en krisesituasjon ble presisert og bekreftet. Det er gjennomført og evaluert 2 brannøvelser/evakueringsøvelser i 2014.

1.8.3 Styringssystem for informasjonssikkerhet

Styringssystem for informasjonssikkerhet (SSIS) ble utarbeidet i 2014 og implementeres i 2015.

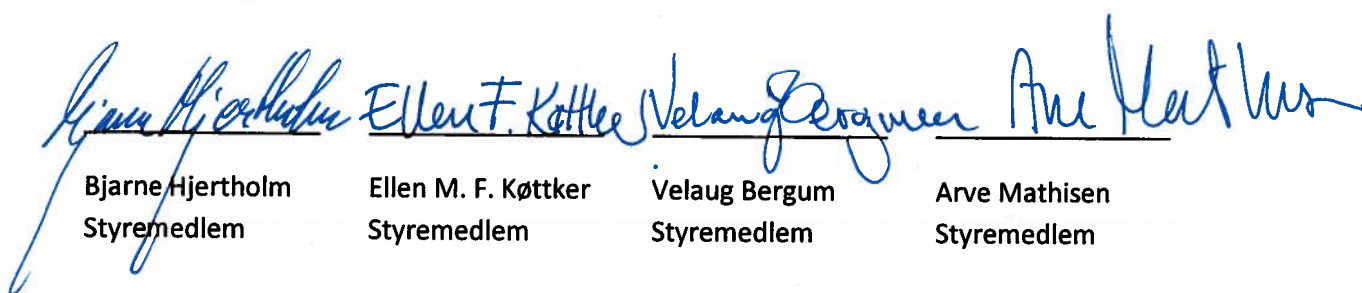


Rune K. Kilander
Styreleder

Ninon Onarheim
Nestleder

Grace Stene
Styremedlem

Peter Andreas Raaum
Styremedlem

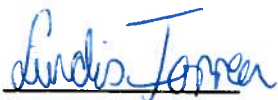


Bjarne Hjertholm
Styremedlem

Ellen M. F. Køttker
Styremedlem

Velaug Bergum
Styremedlem

Arve Mathisen
Styremedlem



Lindis Forren
Styremedlem

2 Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Rudolf Steinerhøyskolen er en stiftelse som har som formål å tilby studier på lavere og høyere grads nivå, formidle studenters og læreres resultater og bidra til forskning innenfor steinerpedagogikk.

Steinerhøyskolens samfunnsoppdrag er å tilby steinerpedagogisk grunn-, etter- og videreutdanning til personer som arbeider eller skal arbeide i steinerbarnehager, steinerskoler og sosialterapeutiske virksomheter.

Steinerhøyskolen tilbyr per i dag akkrediterte studier på bachelornivå samt et mastergradsprogram: Steinerpedagogisk lærerutdanning (bachelorgrad), Steinerpedagogisk førskolelærerutdanning (bachelorgrad), Studieår i billedkunsthøgskolefag (60stp.) og Antroposofisk sosialpedagogikk (bachelorgrad) samt erfaringsbasert mastergrad i steinerpedagogikk. Som det går frem av studienes navn, er lærerutdanningene og mastergradsstudiet pedagogiske studier, studieår i billedkunsthøgskolefag er et pedagogisk og kunsthøgskolefagdidaktisk studieår mens sosialpedagogikken har grunnelementer både fra steinerpedagogikk og helsefag.

Steinerhøyskolen tilbyr også enkelte emner/emnegrupper som videreutdanning eller deler av grunnutdanning for studenter som av ulike grunner ikke kan ta hele studiet eller studere på heltid.

Per 1. oktober 2014 var det totalt 230 hel- og deltidsstudenter ved Steinerhøyskolen.

Steinerhøyskolens faglige og administrativt tilsatte teller 27 personer og utgjør per dato 21,8 årsverk alt i alt.

I 2014 var Steinerhøyskolens totale omsetning 19, 4 millioner kroner hvorav statstilskuddet utgjorde 11,5 millioner kroner.

3 Årets aktiviteter og resultater

Steinerhøyskolen leverer med dette årsrapport 2014. Resultater som gjelder nasjonale styringsparametere, er også omtalt under sektormålene og har sort skriftfarge. Rapporter som gjelder for 2014 er lagt inn på DBH.

3.1 Sektormål 1: Universiteter og høyskoler skal gi utdanning av høy internasjonal kvalitet i samsvar med samfunnets behov

3.1.1 Kvantitativ styringsparameter: Gjennomføring på normert tid, øke gjennomstrømming

Steinerhøyskolen er kontinuerlig opptatt av å opprettholde og forbedre gjennomstrømmingen ved de fem studietilbudene. Individuell utdanningsplan utarbeides for studenter som ikke har mulighet til å fullføre studier på normert tid grunnet helse eller andre forhold. Steinerhøyskolen gir god veiledning og oppfølging (jfr. NOKUTs Studiebarometeret 2014), har god oversikt og fanger opp de studentene som kan og vil fullføre sine studier. Vi har noe å hente på ytterligere tiltak tilknyttet gjennomstrømming, men først og fremst er dette resultat av svak tilstrømning.

3.1.2 Kvantitativ styringsparameter: Andel studenter på bachelorutdanning som gjennomførte på normert tid (%):

Det er kun lærerutdanning og førskolelærerutdanning, heltid, som fanges opp av dette styringsparametret, da øvrige studietilbud ved høyskolen er deltidsutdanninger eller årsstudium.

Tall fra Steinerhøyskolen viser at 21,9 % (14,7 %) av studentene på høyskolens to heltidsutdanninger på *bachelornivå*, lærer- og førskolelærerutdanning, gjennomførte på normert tid i 2014 (tall fra 2013 i parentes).

Dette er fortsatt lavt. Studentgruppene er små og naturlige variasjoner fra kull til kull får store utslag. Det er derfor vanskelig å vurdere hva tallene egentlig betyr. Det er lite som tyder på at det henger sammen med mangelfull oppfølging av studentene jfr. *Studiebarometeret 2014*. I NOKUTs undersøkelse kommer det tydelig frem at studentene er fornøyd med undervisningen, oppfølgingen, studiets innhold og læringsmiljø. Det vurderes slik at det er utenforliggende faktorer (familie, helse m.m.) som i stor grad er årsak til avbrudd, permisjoner og lignende.

Vi har analysert statistikken fra DBH og ser noen årsaker til lav gjennomstrømningsprosent:

- Lav tilstrømming er en påvirkende faktor. Høyskolens hovedmålsetting er å øke studenttilstrømming.
- Statistikk fra opptakstallene de siste fire årene (se tabell nedenfor) viser at gjennomsnittsalderen ved høyskolens bachelorstudier er nokså høy. Snittalderen ved begge utdanninger er over 30 år, noe som kan tilsa at mange av studentene er i en livssituasjon som kan føre til at ordinært studieløp ikke lar seg gjennomføre.

Studentenes snittalder ved lærer- og førskolelærerutdanning, bachelorgrad:

År	Lærerutdanning, bachelor	Førskolelærerutdanning, bachelor
2014	31,5	31,7
2013	30,6	31,3
2012	30,5	33,0
2011	31,7	31,9

- Studenter som søker innpassing ved våre bachelorstudier blir i det studieadministrative systemet registrert som studenter ved det 3-årige bachelorprogrammet, og påvirker dermed statistikken. Det har blitt en økende forespørsel om innpassing.

Steinerhøyskolen implementerer for tiden nytt studieadministrativt system, noe som også vil medføre bedre data på studenters studieløp og gjennomføring.

Studiepoengsproduksjon, gjennomsnitt hele året, per student:

År	Lærerutdanning, bachelor	Førskolelærerutdanning, bachelor
2014	43,8	42,8
2013	43,3	50
2012	44,4	50,7
2011	52,2	53,0

3.1.3 Kvantitativ styringsparameter: Andel studenter på masterutdanning som gjennomførte på normert tid (%)

Steinerhøyskolens mastergradsprogram er organisert på deltid over 3 år og dekkes dermed ikke av dette styringsparametret.

3.1.4 Kvalitativ styringsparameter: Studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbytte som er definert for studieprogrammene

Steinerhøyskolens kvalitetspolitikk har vært å sørge for god kommunikasjon, lave terskler og åpne dører slik at kommunikasjon og samhandling blir enklest mulig. Det er små og gjennomsiktlige forhold, og i realiteten ivaretar forholdet mellom studentene og høyskolens medarbeidere den viktige dialogen som kan sikre studentene nødvendig oppfølging og tilrettelegging i forhold til å kunne nå studiets målsettinger. Studentene får god informasjon om de ulike emnenes mål, krav til oppmøte, arbeidskrav, forventet arbeidsomfang, litteratur og hvordan faglig nivå og egnethet blir vurdert og kontrollert. Hver student har dessuten en mentor de kan rådføre seg med og som vil ta initiativ overfor studenter som står i fare for å miste grepet på studiene.

Det gjennomføres årlige studentevalueringer som tar for seg ulike sider av studiets kvalitet. Studentenes vurdering av hvilke muligheter de har hatt til å oppnå forventet læringsutbytte blir besvart implisitt i de spørsmål evalueringene tar opp. I tillegg utformes det en årlig eksamensrapport som viser utviklingen fra tidligere år. Steinerhøyskolens medarbeidere og ledelse analyserer resultatene fra disse evalueringene og vurderer om tiltak bør igangsettes, og i tilfelle hvilke.

Studentenes gjennomstrømming på normert tid (se ovenfor) ligger i 2014 under landsgjennomsnittet for fulltidsstudieprogrammene for sektoren. Kvalitetssikringssystemet legger opp til årlige evalueringer fra studentgruppene, og det er ingen indikasjoner på at høyskolens undervisning eller oppfølging av studentene er medvirkende til lav gjennomstrømming i 2014.

Studieår i billedkunstfag, sosialpedagogikk (deltid, 4 år), førskolelærerutdanning (deltid 5 år), videreutdanning (varierende lengde) er studietilbud som ikke fanges opp av styringsparameter, sektormål 1. Gjennomføring på normert studieløpsti ved disse utdanningene på bachelornivå er høy, og vi kan dermed konkludere med at studentenes muligheter til å oppnå læringsutbyttet er god.

3.2 Sektormål 2: Universiteter og høyskoler skal i tråd med sin egenart utføre forskning, kunstnerisk og faglig utviklingsarbeid av høy internasjonal kvalitet

3.2.1 Kvalitativ styringsparameter: Resultatoppnåelse på forskning ut fra institusjonens egenart

I Steinerhøyskolens strategiske langtidsplan (2005-2015) skisseres en langsiktig og helhetlig plan for forsterkning av forskning, utviklingsarbeid og publisering. Steinerhøyskolens samfunnsoppdrag er å utvikle steinerpedagogikkens egenart, dvs. å ivareta og styrke samspillet mellom forskning og utdanning internt og mot samarbeidspartnere.

Steinerhøyskolens satsningsområder i 2014:

Ansvar for FoU, kompetanseheving, publisering og formidling ved Steinerhøyskolen

Førsteamanuensis Anne-Mette Stabel har vært konstituert forskningsleder med hovedansvar for det nordiske forskningsrådet NORENSE (Nordic Research Network for Steiner Education). Steinerhøyskolen har igangsatt et arbeid med å bygge opp et fagmiljø blant høyskolens faglige tilsatte med målsetning om å utføre større og mindre utrednings- og forskningsprosjekter.

Doktorgradsprosjekt

Førsteamanuensis Anne-Mette Stabel forsvarte sin doktoravhandling: *Visjoner og vilkår. Om steinerskolens utvikling i Norge fra 1926 – 2004*, 31. januar 2014. Avhandlingen er den første i sitt slag som undersøker hvordan steinerskolen har utviklet seg innenfor rammene av norsk utdanningshistorie. Arbeidet er utført ved Institutt for Pedagogikk ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet, Universitetet i Oslo, finansiert av Steinerhøyskolen.

Publisering

Steinerhøyskolens medarbeidere har i 2014 hatt stor produksjon av artikler. En er publisert i fagfellelevurdert tidsskrift (jfr. DBH): Bjørnholt, Margunn (2014); Room for Thinking—The Spatial Dimension of Waldorf Education, *Research on Steiner Education* (ROSE) 2014; Volume 5. (1) pp 115-130 www.rosejournal.com. Artikkelen har høy bruksverdi for høyskolens studieprogrammer og vil bli tatt i bruk som litteratur i lærerutdanning og i Studieår i billedkunsthøgskolen.

Presentasjon av forskningsarbeider:

- Resultatene fra Anne-Mette Stabels doktorgradsavhandling er etterspurt, og det arbeides med å finansiere en utgivelse av doktoravhandlingen i bokform. I 2014 har hun holdt en rekke foredrag og presentasjoner av sitt arbeid i steinerpedagogiske fora i Norge og Sverige:
 - Åpent møte og debatt i regi av de to steinerskolene i Trondheim. Dosent Carl Fredrik Dons HIST/NTNU kommenterte Stabels arbeid og hevdet at Steinerskolen i Norge, siden starten i 1926 og frem til i dag, har vært et robust pedagogisk alternativ til de mange og skiftende utdanningsregimene i Norge og at steinerskolen alltid har ivaretatt og fremmet dannelsesperspektivet. I debatten etter innleggene, ble det etterspurt mer forskning om steinerpedagogikk og samarbeid mellom det steinerpedagogiske miljøet og andre pedagogiske fagtradisjoner.
 - Foredrag og seminar ved Kristofferskolan, Bromma
 - Foredrag og seminar ved Waldorflärrarhögskolan (WLH), Stockholm
- Forelesning ved Margunn Bjørnholt om prosjektet *Rom for tenkning - Den romlige dimensjonen i steinerpedagogikken* i NORENSE Council sitt møte i Oslo, november 2014. Studenter og lærere ved Steinerhøyskolen samt inviterte gjester fra Steinerskoleforbundet deltok.

Konferanse: Innovasjon steinerpedagogikk (Steinerhøyskolen)

Arrangert første gang 5. september 2014, kl. 09-00 – 15-00 med 110 deltakere.

«Innovasjon steinerpedagogikk» er et faglig inspirasjons-forum for steinerpedagoger, studenter og andre interesserte. Forumet har som mål å sette viktige og aktuelle temaer på dagsordenen og undersøke hvordan disse temaene forholder seg til steinerpedagogiske ideer, verdier og praksis. Hensikten er også å videreutvikle og synliggjøre steinerpedagogikken, skape nye ideer, fordype verdier og fornye praksis i skoler og barnehager. 1-2 arrangementer årlig.

Tema: "Natur og samfunn i endring - om å oppdra barn til innlevelse og ansvar"

Medvirkende: Arne Johan Vetlesen, professor UiO, filosofi

Ninon Onarheim, prosjektleder for Grønn skole, Steinerskoleforbundet
Ellen Fjeld Kötter, ansvarlig for realfag, Steinerhøyskolen
Mari Gjengedal, leder for Spire

Konferansebidrag

Research in Early Childhood Education and Social Pedagogy

Høyskolelektor Renate K. Østergaard holdt et innlegg med arbeidstittel: *When 5-year olds are the oldest in kindergarten -The effect of lowered age of school entrance on the group dynamics during play time in Waldorf Kindergartens in Norway.*

Arrangører: Alanus University of Arts and Social Sciences og University of Applied Sciences of Mönchengladbach, i samarbeid med Crossfields Institute.

Forskningsprosjekter ved Steinerhøyskolen med finansiering fra NORENS

- **An Exploratory Study into Perceptions of Decision-making Processes in Norwegian Waldorf Schools**

Responsibility: Assistant Professor Fabio Bento

Timeframe: December 2013 - March 2015

Aimed result: Publication in peer-reviewed journal

- **SKOLETID - et forskningsprogram med fokus på tid, rytme, temporalitet og læring i skolen**

Ansvar: Førstelektor Arve Mathisen (studieleder) og professor 2 Finn R. Hjørdemaal

Tidsramme: 2013 – 2015

Målsetting: Rapport og artikkelsamling

Deltakere: Masterkollegiet

Kunstnerisk utviklingsarbeid og formidling

I 2014 har Steinerhøyskolens medarbeidere blant annet hatt faglig ansvar for 6 konserter, 3 utstillinger, 8 kunstneriske prosjekter og 4 dukketeaterforestillinger (se tabell i kap.3.3.2).

Forsknings- og utviklingsprosjekter



Steinerhøyskolen etablerte i 2011 et FoU-program, FRUKT, med klare mål og planer. Førstelektor Arve Mathisen og førsteamanuensis Anne-Mette Stabel leder arbeidet.

Undervisningen ved Steinerhøyskolen skal være forskningsbasert. Det innebærer blant annet at de som underviser i tillegg til egne erfaringer fra praktisk pedagogisk arbeid i skole og barnehage, skal ha god kjennskap til forskning innen det feltet de underviser i og at de kan utføre større og mindre utrednings- og forskningsprosjekt. Gjennom forelesninger, seminar og litteraturstudier er det arbeidet med vitenskapsteori, forskningsmetode, læringsteori og akademisk skriving. Det er også gjennomført skriveseminar, praktiske øvelser i utarbeidelse av intervjuguide og gjennomført prøveintervjuer.

Det er et forsknings og utviklingsarbeid for faglig tilsatte i høyskolekollegiet. Høyskolens tverrfaglige profil tilsier at slikt utviklingsarbeid også kan gjøres innenfor kunstfagene og med kunstneriske

uttrykksformer. Målet er at alle skal arbeide frem mot ferdigstilling av et "produkt" som kan presenteres i form av tekster, undervisningsopplegg og/eller kunstuttrykk.

- Første fase: 2011-12, besto i kurs om forskningsmetoder og utviklingsarbeid med egne kursdager i tillegg til arbeidsmøter i 2011.
- Andre fase: 2012-13 ble de fagtilsatte engasjert i utviklingsarbeid knyttet til revisjon og siden evaluering av studieplanene med læringsutbyttebeskrivelser(NKR).
- Tredje fase: 2014-15 er FRUKT-prosjektet sentrert omkring Kunst- og håndverksfagene. Prosjektet er beskrevet nedenfor:

Kunst og erkjennelse

Tema, problemstilling og mål

Studenters oppfatning, opplevelse og læring i kunst- og håndverksfagene ved Steinerhøyskolen

Prosjektet er avgrenset til å gjelde studentenes erfaringer, utfordringer og læring, først og fremst i kunst- og håndverksfagene. Kunst- og håndverksfag er sentrale fag i lærer- og førskolelærerutdanningen i alle tre årene av bachelorutdanningen, og i Studieår i billedkunsthøgskolen. Det undervises blant annet i musikk, eurytmi, maling, modellering, tegning, landartprosjekt, dukketeater, tresløyd og tekstilarbeid, språkforming og fortellerkunst. Undersøkelsens overordnede problemstilling er: Hvordan erfarer og vurderer studentene ved Steinerhøyskolen læringsprosessen og læringsutbyttet i kunst- og håndverksfagene i utdanningene? Det er også et mål at kunnskap om hvordan studentene erfarer kunst- og håndverksundervisningen ved Steinerhøyskolen, kan bidra til videreutvikling av studietilbudet.

Metode og utvalg: Informasjonen skal samles inn gjennom kvalitative intervju med et strategisk utvalg av studenter ved Steinerhøyskolen. Utvalget foretas av forskningsleder for prosjektet i samarbeid med den enkelte forsker. Målet er å få brakt frem et variert bilde av studentenes erfaringer, det vektlegges derfor ikke et representativt utvalg, men et utvalg som muliggjør en mangfoldig og bred belysning av tema.

Personvern: Undersøkelsen er meldt til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD)

Publisering: Resultatene fra undersøkelsene skal publiseres som artikler i en artikkelsamling.

Førstelektor Arve Mathisen og førsteamanuensis Anne-Mette Stabel vil skrive en innledende artikkel om forskningsprosjektets design og metoder, undersøkelsens validitet og forskningsetiske utfordringer i forskningsprosjektet. Det er et mål at det planlagte forskningsprosjektet skal kunne benyttes som innlegg også ved konferanser og kongresser.

Tidsplan: Gjennomføring i 2014 med utgivelse av artikkelsamling i 2015.

Kunst- og kunsthåndverksfag

Faglig samarbeid mellom Steinerskoleforbundet og Steinerhøyskolen

Tema: Fagdager i kunst- og håndverksfag

Steinerskoleforbundet representerer alle de 31 steinerskolene i Norge. På vegne av steinerskolene i Norge samarbeider Steinerskoleforbundet med Rudolf Steinerhøyskolen for å initiere faglig utvikling og etter- og videreutdanningskurs som er etterspurt i fagmiljøene ved steinerskolene.

Steinerhøyskolen representert ved fagstaben i Studieår i billedkunstfag (Mali Roald, Odd Lindbråten, Sidsel Hovland og Henrik Thaulow) samt avdeling for etter- og videreutdanning står ansvarlig for et kontinuerlig utviklingsarbeid i kunst- og håndverksfag.

Siden 2009 har det blitt arrangert 5 fagkurs for kunst og håndverkslærere. Kursene har inneholdt to forelesninger, kurs i ulike disipliner og faglig utveksling i samtaler.

Lærerne ved Studieår i billedkunstfag har tatt et overordnet ansvar for faglig innhold og praktisk tilrettelegging for fagdagene, i 2014 fant fagdagene sted 14. og 15. mars ved Rudolf Steinerhøyskolen.

Oppsummering og vurdering

Målet med arbeidet innenfor alle de tre områdene (forsknings-, formidlings- og utviklingsprosjekter), er å styrke og videreutvikle både den akademiske, profesjonsrettede og kunstneriske kompetansen ved høyskolen og å se disse feltene i sammenheng. *FRUKT* og *Innovasjon steinerpedagogikk* er langsiktige prosjekter.

Høyskolen er tilfreds med framdriften i forskningsprosjektene som er igangsatt. To av prosjektene har fått ekstern finansiering (Norensse). En doktorgradsavhandling er avlagt, og en vitenskapelig publikasjon er registrert i CRISTin. Flere prosjekter er langsiktige og vil gi resultater på lengre sikt.

3.2.2 Kvalitativ styringsparameter: Samspill mellom forskning og utdanning

Videreutvikle interne og eksterne arenaer for samarbeid om forskning og utviklingsarbeid

Steinerhøyskolen har store utfordringer i forhold til å kunne finansiere og utvikle forskningsdelen av sin virksomhet og ha ressurser til pedagogisk utviklingsarbeid. Steinerhøyskolen møter denne utfordringen i samarbeid med praksisfeltet og med universiteter og høyskoler som tilbyr steinerpedagogisk og kunstfaglig utdanning.

NORENSE (Nordic Research Network for Steiner Education)

I samarbeid med steinerskoler, -barnehager, forbund og lærerutdanningsinstitusjoner i Norden har Steinerhøyskolen vært med på å bygge opp et felles forskningsnettverk (NORENSE) med en praksisnær forskningsprofil. Den praksisnære forskningen kan bidra til en samlet forskningskultur med samvirke mellom kunnskapsutvikling i skole, utdanning og forskning.

NORENSE COUNCIL (NC) er forvaltere av det nordiske forskningsprogrammet NORENSE og ledes av førsteamanuensis Anne-Mette Stabel. Det består av 12 medlemmer som representerer høyskolene, steinerskolene, steinerbarnehagene, foreldreforeningene og forbundene i Norge, Sverige og Finland. I 2014 har midler blitt tildelt fire forskningsprosjekter.

Internasjonalt samarbeid for å styrke fagmiljøet

Samarbeid med Alanus Hochschule für Kunst und Gesellschaft (www.alanus.de)

Steinerhøyskolen har en samarbeidsavtale med Alanus Hochschule für Kunst und Gesellschaft, Tyskland som gjelder utveksling av fagpersonell og studenter. Alanus tilbyr dessuten en tyskspråklig variant av Steinerhøyskolens internasjonale masterstudium som i Norge har engelsk som undervisningsspråk.

Samarbeidet bidrar til et større fagmiljø og tettere kontakt rundt faglige spørsmål knyttet til forskning og forskningens betydning i undervisning. I 2014 deltok og bidro høyskolelektor Renate K Østergaard ved forskningskonferanse ved Alanus (se nedenfor under konferansebidrag)

Samarbeid med Freie Hochschule Stuttgart og Steinerhøyskolen

I 2010 innledet Steinerhøyskolen samarbeid med Freie Hochschule Stuttgart (www.freie-hochschule-stuttgart.de). Førsteamanuensis Bente Edlund var i 2014 engasjert som gjesteforeleser i lærerutdanningen og som innleder ved fagkonferanse med tema: *Inklusion*

Samarbeid med Russland - Blagoe delo og Universitetet i Ekaterinburg

I forbindelse med utvikling av Steinerhøyskolens bachelorprogram i sosialpedagogikk ble det inngått en samarbeidsavtale med arbeids- og utdanningssenteret *Blagoe Delo* i regionen Sverdlovsk i Russland i 2010. Blagoe Delo er et kultur-, opplærings- og arbeidssenter for mennesker med funksjonsnedsettelse, og utdanner også sosialpedagogisk fagpersonale til slik virksomhet. Samarbeidsavtalen omhandler en felles fagutvikling, utveksling av lærekrefter og studenter.

Prosjekter og samarbeid i 2014

- Steinerhøyskolen fikk innvilget midler fra SIU (Senter for internasjonalisering av utdanning) til ett års samarbeidsprosjekt med Russian State Social University / Ural Institute for Social Education, Ekaterinburg. Departementet for sosialpolitikk i regionen Sverdlovsk er med som nettverkspartner i prosjektet. Prosjektets tema: "Education and training for social and cultural inclusion of persons with disabilities - enhancing quality and competences in social work, CPRU-2014/10022 i Samarbeidsprogrammet med Russland"
- Førsteamanuensis Bente Edlund var engasjert som gjesteforeleser ved en ukes videreutdanning i sosialpedagogikk i januar 2014
- To studenter fra Steinerhøyskolens bachelorprogram i sosialpedagogikk gjennomførte en to ukers periode med undervisningspraksis ved Blagoe delo i vårsemesteret 2014

Tidsskriftet RoSE (Research on Steiner Education)

Samarbeidet med Alanus Hochschule har vært betydningsfullt på flere plan, bl.a. med etableringen av det felles fagfellevurdert elektroniske tidsskriftet RoSE (<http://www.rosejournal.com>). I 2014 kom det internasjonale forskningstidsskriftet RoSE ut i nye utgaver på engelsk og tysk. Dessuten ble det nedlagt arbeid i å tydeliggjøre de formelle aspektene ved samarbeidet, økonomisk og administrativt.

ENASTE (European Network for Academic Steiner Teacher Education)

ENASTE består av ti steinerpedagogiske lærerutdanningsinstitusjoner som har eller arbeider for å få akademisk akkreditering. Nettverket har sitt sete i Wien og arrangerer konferanser hvor grunnleggende verdier og innhold i lærerutdanningene drøftes.

Oppsummering og vurdering

Alle prosjekter som er igangsatt har som mål å fordype og videreutvikle utdanningene ved Steinerhøyskolen. Så langt er viktige tema satt på dagsorden. Resultatene som er kommet frem til nå har vist seg relevante for høyskolens utdanninger, for skoler, barnehager og sosialterapeutiske virksomheter.

3.3 Sektormål 3: Universiteter og høyskoler skal være tydelige samfunnsaktører og bidra til formidling, nasjonal og regional utvikling, innovasjon og verdiskapning

3.3.1 Kvantitativ styringsparameter: Andel inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) utenom forskningsfinansiering fra EU og NFR

Andel inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet utgjør 3 098 000 kr av 19 436 000 kr (683 000 kr av 18 831 000) som er de totale driftsinntektene for Steinerhøyskolen i 2014.

Den store endringen fra 2013 til 2014 handler om en underrapportering av BOA-finansiering i 2013. I 2014 har vi tatt med inntekter fra etter- og videreutdanning. Det har vært en reell økning i disse inntektene fra 2013 til 2014. Høyskolen satser kontinuerlig på å tilby gode de etter- og videreutdanningstilbudene som praksisfeltet har behov for og tilrettelegge dem slik at det blir enklere for arbeidsgiver å tilrettelegge for kompetanseheving i skoler-, barnehager og sosialterapeutiske virksomheter.

3.3.2 Kvalitativ styringsparameter: Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv

Steinerhøyskolens viktigste oppdragsgivere og samarbeidspartnere er Steinerskoleforbundet, Steinerbarnehageforbundet, Norsk forbund for helsepedagogikk og sosialterapi og Steinerskolenes foreldreforbund. Sammen med disse aktørene drøftes overordnede målsettinger og strategier legges. Alle viktige spørsmål som berører utdanningene blir kommunisert gjennom forbundene eller direkte til og fra de ulike praksisfeltene. Det konkrete samarbeidet om for eksempel praksis og praksisplasser skjer med de enkelte steinerskoler, steinerbarnehager og helsepedagogiske virksomheter og med ansvarspersoner i de aktuelle foretakene. I 2014 har Steinerhøyskolen hatt følgende prioriterte virksomhetsmål innenfor dette området:

- Videreutvikle utdanningstilbudene i tråd med skolenes, barnehagenes og de helsepedagogiske virksomhetenes behov
- Gi relevante etter- og videreutdanningstilbud, god informasjon om innpassing
- Opprettholde satsning på formidling gjennom kurs, foredrag og artikler i tidsskrifter

Steinerhøyskolen har oppnådd gode resultater på samtlige av de tre målsettingene i 2014:

- Det er god kommunikasjon mellom høyskolen og forbundene så vel som med de enkelte arbeidsplassene og medarbeidere, og derfor er det lett å fange opp og analysere behovene som meldes. Et tilbakevendende tema både i lærer- og førskolelærerutdanningen er å finne riktig balanse mellom faglig bredde og dybde, mellom teori, kunsthøgskole og praksis; og mellom akademisk og erfaringsbasert læring. Dette drøftes inngående på ulike arenaer, og tendensen er at høyskolen dras i to retninger. Mens lovkrav og retningslinjer beveger seg mot mer forskningsbasert kunnskap, faglig dybde og teoritunge studier, er praksisfeltet gjennomgående mer opptatt av studentenes praktiske ferdigheter, deres egen dannelse og selvstendighet, evnen til å lede arbeid og aktiviteter med barn og med hvilken sikkerhet de faktisk møter barn og foreldre. Dette er svært interessante problemstillinger som er levende dilemmaer og spennende utfordringer for høyskolen faglige ledere gjennom utviklingen av studie- og undervisningsplaner; og for den enkelte faglige tilsatte i utformingen av sine undervisningsoppgaver.

- Etter- og videreutdanningsavdelingen ved Steinerhøyskolen har et tett og nært samarbeid med forbundene om hvilke etter- og videreutdanninger som tilbys årlig og på noe lengre sikt. Skolenes og barnehagenes behov for kompetanseheving og kurs drøftes på nasjonale arenaer, og Steinerhøyskolen legger opp sine langsiktige planer i forhold til det behovet som beskrives. Høyskolen er avhengig av at dyktige lærere og førskolelærere i Skandinavia påtar seg undervisningsoppdrag innenfor sine fagfelt, både i kurssammenheng og som gjestelærere, og dette knytter også praksisfeltet og høyskolen nærmere sammen og sørger for en kontinuerlig kunnskaps- og erfaringsdeling mellom utdanning og praksisfelt.
I 2014 deltok 49 personer i Steinerhøyskolens videreutdanningstilbud. Det ble arrangert 10 etterutdanningskurs med til sammen 589 deltakere. Av dem var 361 fra norske skoler og barnehager og 228 fra andre land i Norden.
- Steinerhøyskolens formidlingsaktivitet er høy sett i forhold til antall medarbeidere, og den avhenger av behovene som meldes fra steinerpedagogiske virksomheter og fra arenaer som er interessert i steinerpedagogiske verdier eller perspektiver. I 2014 har Steinerhøyskolens medarbeidere gitt følgende formidlingsbidrag (2013-tall i parentes):

Type formidling	i Norge	i utlandet	Totalt
Foredrag og kursvirksomhet	72 (93)	47 (38)	119 (131)
Artikler/kronikker og debattinnlegg	11 (20)	1 (8)	12 (28)
Bokutgivelse/doktoravhandling	2 (1)	(0)	2 (1)
Kunstneriske prosjekter, utstillinger, forestillinger, konserter	26 (24)	(0)	26 (24)

I tillegg kommer en fagfellevurdert artikkel registrert i CRISTin, nivå 1 (1 stk. i 2013, nivå 1).

3.3.3 Kvalitativ styringsparameter: Fleksibel utdanning

Høyskolen har flere samlingsbaserte deltidstilbud; Bachelorgrad i sosialpedagogikk (4 år deltid), Bachelorgrad i steinerpedagogikk - førskolelærerutdanning (5 år deltid), mastergrad (3 år deltid) i tillegg til diverse videreutdanningstilbud¹ innenfor lærer- og førskolelærerutdanning. Studiene er organisert slik for å gjøre studietilbudene tilgjengelige for flest mulig av dem som har behov for det og for å imøtekomme virksomhetenes behov for kompetanseheving blant sine medarbeidere. En slik organisering muliggjør blant annet å kombinere studier med arbeid. Deltidstilbud har bidratt til at Steinerhøyskolens totale studenttall har økt fra 185 i 2013 til 230 i 2014.

En digital læringsplattform er etablert som en sentral kommunikasjonsarena der alle aktive studenter har tilgang. Den kan brukes som en ren kommunikasjonskanal studenter seg i mellom og mellom studenter og høyskolen, men også for tildeling, innlevering og tilbakemelding på skriftlige oppgaver. Læringsplattformen er en arena som gir rom for diskusjon og faglig påfyll utenfor høyskolens lokalteter og mellom fagmoduler. Det har hittil ikke vært aktuelt å delta i eCampus, og det er heller ikke utviklet noen strategi i forhold til dette.

¹ Steinerhøyskolen tilbyr enkeltemner fra akkrediterte utdanningstilbud som videreutdanning.

I Studiebarometeret 2014 er det et signifikant skille mellom heltidsstudenter og deltidsstudenter på spørsmålet: *Hvor tilfreds er du med IKT-tjenester (f.eks. læringsplattformer, programvare og pc-tilgang)*. Heltidsstudentene (bachelornivå) plasserer seg under gjennomsnittet for sammenlignbare studier med en tilfredshet på 3,1 av en skala på 5 (3,4 er gjennomsnitt). Deltidsstudenter (masternivå) har plassert seg godt over snittet med 4,1 av maks 5 (3,8 er snittet for sammenlignbare studier). Vi har ikke nok data til å kunne vurdere hva dette betyr, men det er naturlig å tenke at dette henger sammen med behov for kommunikasjon, veiledning og faglig oppfølging mellom samlinger/moduler. De faglige tilsatte ved høyskolen treffer heltidsstudentene daglig/jevnlig og har derfor ikke det samme behovet for å ta i bruk digitale læringsarenaer. Det oppleves mer effektivt å samtale direkte med slike studentgrupper (heltid) enn å kommunisere skriftlig med dem.

3.4 Sektormål 4: Universiteter og høyskoler skal ha effektiv forvaltning av virksomheten, kompetansen og ressursene i samsvar med sin samfunnsrolle

3.4.1 Kvalitativ styringsparameter: Langsiktig økonomisk planlegging

Effektiv og strategisk ressursstyring – klare prioriteringer sett i forhold til samfunnsoppdraget

Steinerhøyskolens utfordringer på kort sikt ligger i å rekruttere nok studenter for å sikre steinerskoler og steinerbarnehager kvalifiserte lærere og førskolelærere. For Steinerhøyskolen vil flere studenter gi større forutsigbarhet og større økonomisk handlingsrom, noe som er svært viktig for å klare å gjennomføre utviklingsprosesser og styrke tiltak som kontinuerlig kan ivareta forskning og faglig kvalitet i utdanningene. Etter at studenttallet lenge har sunket, både når det gjelder antall søkere, opptak og studenter som faktisk begynner studiene, er det i 2014 en markant økning totalt sett. Det har vært arbeidet med studentrekruttering over lang tid, og vi håper at 2014 er det etterlengtede vendepunktet, slik at skoler og barnehager sikres tilvekst av kompetente medarbeidere i fremtiden.

Det er fortsatt et hovedmål å øke studenttallene på studieprogrammene. Et annet hovedmål er å sikre at Steinerhøyskolen fyller krav til fagmiljø og forskning med god margin. Dette er en utfordring selv om det jobbes systematisk og inngående med det gjennom stipendordninger, samarbeidsavtaler og utveksling. Steinerhøyskolens fagfelt er steinerpedagogikk, og det er per i dag ikke mange (selv på verdensbasis) som forsker på feltet eller har relevant kompetanse. Derfor må dette bygges opp gjennom kompetanseheving og utstrakt samarbeid over landegrensene.

Den langsiktige økonomiske planen er å skaffe et bedre økonomisk handlingsrom. Steinerhøyskolen må bruke ressursene bedre og øke kvaliteten i studiene. Dette jobbes det kontinuerlig med gjennom en rekke mål og tiltak:

Mål:

- Flere studenter
- Øke finansiering fra eksterne kilder; for eksempel Norene, steinerskole-, steinerbarnehage- og sosialterapeutisk forbund, Unesco, SIU, eventuelt EU-midler
- Styrke fagmiljøet: Oppfylle alle lovkrav og retningslinjer mht. kompetanse og forskning med god margin, sørge for relevant steinerpedagogisk kompetanse

- Innhente førstestillingskompetanse, tilby stipendiater, bygge opp felles fagmiljø med relevante partnere
- Overlappe bemanning for å kvalitetssikre kommende generasjonsskifte
- Forbedre lokaler, fysisk miljø

Strategi:

Det anses som helt essensielt å satse offensivt for å nå mål om flere studenter og få fortgang i å etablere et mer robust fagmiljø. Derfor iverksettes tiltak etter plan, fortsatt satsning på studentrekruttering, fagmiljø og faglig overlapping for å sikre kvaliteten i et kommende generasjonsskifte.

Det kreves en svært offensiv satsning for å skaffe økonomisk handlingsrom uten at dette medfører underskudd ved institusjonen. I 2014 ble resultatet et underskudd på kr. 115 000, noe som må anses som lite sett i forhold til de målene som ble oppnådd ved institusjonen. Se mål og tiltak nedenfor:

- strategisk tilsetting - økt bemanning med to årsverk blant annet førstestillingskompetanse
- kompetanseheving/oppgradering – tilsvarende en halv stilling til kompetanseheving, en oppgradering til førstelektor i 2014
- økt inntekt gjennom økning i studenttall og studieavgifter
- flere studenter per faglig tilsatt: 15,7 mot 13,4 i 2013
- reduserte utgifter knyttet til gjestelærere gjennom samkjøring av emner (ikke alle emner tilbys hvert år)
- salg av administrative tjenester til Berle Antroposofisk Arbeidssenter og Den norske Eurytmihøyskole

3.4.2 Kvalitativ styringsparameter: Robuste fagmiljøer

Steinerhøyskolen har en av sine hovedutfordringer i å utvikle et sterkt fagmiljø og en profilert forskningskultur innenfor sitt fagområde; steinerpedagogikk. Det er få forskere som har kompetanse på dette fagfeltet. Samtidig ser det ut til at interessen for steinerpedagogikk blant etablerte forskere utenfor miljøet er liten. Det er derfor en viktig oppgave å finne ressurser til å utdanne forskere som i utgangspunktet er engasjert i steinerpedagogikk og på den måten stimulere til ny forskning.

Kort oppsummert er Steinerhøyskolens strategi for å skaffe et tilstrekkelig robust miljø for forskning, forskningsbasert undervisning og forskere innenfor kjerneområdet steinerpedagogikk:

- Skaffe økonomi til å finansiere prosjekter, relevante forskningsresultater, innkjøp av kompetanse, utdanning av fremtidige forskere
- Finne og hente inn forskere med steinerpedagogisk kompetanse eller interesse for steinerpedagogiske tema som er interessante for utdanningene – bygge nettverk, nasjonale, nordiske og verdensomspennende
- Rekruttere fremtidige forskere og førstestillingskompetente gjennom doktorgradsstipendiater, delfinansiering
- Kartlegge mulighetene for å dele faglige ressurser med andre lærer- og førskolelærerutdanninger

Resultater og prosesser i 2014

I løpet av 2014 ble i overkant av to årsverk tilsatt og/eller oppgradert til førstestillingskompetanse ved Steinerhøyskolen som har styrket høyskolens faglige robusthet.

Høsten 2013 ble det inngått en intensjonsavtale om sammenslåing av en eierstiftelse (Berle antroposofisk arbeidssenter), Den Norske Eurytmihøyskole og Steinerhøyskolen. Målsettingen med avtalen er å styrke høyskolenes faglige og økonomiske robusthet og studentenes læringsmiljø.

Ved en sammenslåing kan utdanningene samordnes faglig og administrativt, og potensialet som ligger i det naturlige spenningsfeltet mellom kunst, kunsthøgskole og pedagogikk kan realiseres. Sammenslåingen gir dessuten åpenbare muligheter til å dyrke egenarten ved både kunst- og pedagogikkutdanningene samtidig som kunsthøgskolene og deres betydning styrkes gjennom et utvidet og sterkere fagmiljø.

Det har vært arbeidet målrettet med å ferdigstille en søknad til Stiftelsestilsynet om sammenslåing av stiftelsene. Prosessen er forsinket i forhold til opprinnelig plan (innsending i 2014), men søknad sendes sannsynligvis i løpet av våren 2015. I mellomtiden samordner og utfører Steinerhøyskolen alt administrativt arbeid for de tre stiftelsene.

3.4.3 Kvantitativ styringsparameter: Andel kvinner i dosent- og professorstillinger

Steinerhøyskolen har i 2014 hatt to tilsatte professorer i tillegg sammen 0,3 stilling (gjennomsnittstall), begge er menn.

4 Styling og kontroll i virksomheten

Høyskolen benytter mål- og resultatstyring som sitt grunnleggende styringsprinsipp. Høyskolen har jobbet med å bygge opp et hensiktsmessig system for helhetlig styling og kontroll over flere år.

Det foretas månedlige kostnadsberegninger opp mot budsjett og regelmessige årsbudsjett/prognoseoppdateringer. Likviditetsprognoser oppdateres ukentlig.

Hovedutfordringen med stylingen i forhold til budsjett er usikkerhet om hvor mange studenter som stiller til studiestart hver høst. Studenttallet kan gi store utslag på realøkonomien, påvirker fleksibiliteten og mulighetene til å realisere høyskolens årlige handlingsplan.

5 Vurdering av framtidsutsikter

Institusjonens samfunnsoppdrag og særpreg

Steinerhøyskolen er den eneste høyskolen i Norden som tilbyr profesjonsutdanning og studier for steinerpedagoger og medarbeidere for skole, barnehager og sosialterapeutiske virksomheter på bachelor- og mastergradsnivå. Det steinerpedagogiske miljøet i Norge er lite, men behovene er like mangfoldige som i annen pedagogisk virksomhet. Det betyr at Steinerhøyskolen må kunne tilby både en viss bredde og fleksibilitet i studiene, og samtidig bevisst og aktivt rekruttere studenter fra hele Norden til profesjonsutdanningene og tilbud innenfor etter- og videreutdanning.

Utfordringer og framtidsutsikter

Steinerhøyskolens hovedutfordringer er allerede beskrevet flere steder i dette dokumentet, se for eks. styrets beretning. Det steinerpedagogiske miljøet i Norge er lite (i overkant av 30 skoler, mellom 40 – 50 barnehager og under 15 sosialterapeutiske institusjoner). Steinerhøyskolen skal dekke bredden av behov for grunn-, etter- og videreutdanning for alle disse aktørene. Per i dag er det mange tilbud og for få studenter på hvert av dem til å kunne drive kostnadseffektivt. På den annen side opprettholder høyskolen et fagmiljø og en bredde av tilbud som på sikt kan utdanne flere fremtidige pedagoger og sosialpedagoger enn i dag.

Framtidsutsiktene for Steinerhøyskolen kan være gode hvis høyskolen klarer å bli mer synlig, bli godt og tydelig profilert og spredd på viktige arenaer, gjennom aktiviteter og handlinger, i samfunnsdebattene, i nettverk og på andre måter. Dette vil gjøre Steinerhøyskolens studietilbud, idégrunnlag og verdier kjent for mange flere mennesker og kan på den måten være med på å øke tilstrømningen til studiene. Det er i forhold til folketallet få mennesker som vet at Steinerhøyskolen finnes, og enda færre kjenner til hvilke studier som tilbys. Her ligger det et stort potensiale som Steinerhøyskolen må arbeide enda hardere for å realisere.

Økt tilstrømning vil også påvirke gjennomstrømningen i studiene positivt og kan skape større faglig fokus og trykk i studentgruppene. Det vil også gi økt økonomisk handlingsrom fordi studieavgifter og statsstøtte vil øke, og dette vil gjøre det mulig å nå resultater og mål tidligere. Steinerhøyskolen må prioritere å søke finansiering for forskning og andre prosjekter fra eksterne kilder i langt større grad enn det som har vært gjort til nå.

Kravene til kvalitet i høyere utdanning (kompetansekrav, krav til publisering og resultater i FoU-arbeid med mer) er beregnet på store institusjoner og store miljøer. De er vanskelige, til dels nesten umulige å innfri for små og svært spesialiserte virksomheter som Steinerhøyskolen. Det finnes få personer med førstestillingskompetanse innenfor steinerpedagogikk og steinerpedagogisk fagdidaktikk selv på verdensbasis. Ved å ansette førstestillingskompetente med doktorgrader som kan relateres til steinerpedagogikk, kan kompetansekrav innfris, men vedkommende har kanskje verken utdanning for eller yrkeserfaring fra profesjonsutdanningene de utdanner til. Ofte vil de heller ikke ha dype nok kunnskaper om steinerpedagogikk. Faren ved en slik utvikling kan på litt lengre sikt være at institusjonens samfunnsoppdrag og særpreg svekkes, og da kan man spørre seg om utdanningskvaliteten har blitt bedre for studentene, og om skoler, barnehager og sosialterapeutiske virksomheter får de pedagogene de trenger.

Steinerhøyskolen har over lengre tid jobbet systematisk med å skape kompetente og gode fagmiljøer, stimulere til forskning og utviklingsarbeid og skaffe faglig tilsatte med riktig og tilstrekkelig kompetanse. Arbeidet er langsiktig og tar tid, men satsningen gir resultater. Framtidsutsiktene er gode også på dette området dersom det ikke tilkommer ytterligere krav og skerpelser fra myndighetene.

Risikovurdering og tiltak

Risikoen for ikke å oppnå målene er selvsagt til stede, men i Steinerhøyskolens detaljerte planer for 2015 har vi lagt vekt på å tydeliggjøre mål og ressurser slik at forventningene til den enkelte medarbeider blir lettere å forstå og følge opp.

Steinerhøyskolen har gjennom flere år vist at den klarer å drive med få studenter på hvert program og at det er mulig å håndtere økonomiske utfordringer.

Ved å gjøre små endringer og tenke langsiktig er det mulig å nå mål om solide fagmiljøer selv om det tar lang tid. Vi mener derfor at det er gode muligheter for fortsatt drift ved Steinerhøyskolen ut fra interne faktorer.

Det mest uavklarte og dermed også det mest krevende er spørsmålet om hva myndighetenes varslete krav vil bety for Steinerhøyskolen. Det er for eksempel varslet et minimumskrav for antall kandidater (20) på hvert studieprogram. Hvis dette gjøres til et spørsmål om videre drift og blir en slags kvalitetsindikator alene, vil det med stor sannsynlighet få konsekvenser for driften av Steinerhøyskolen.

Departementet legger til grunn som hovedregel at det ikke er hensiktsmessig å gi undervisningstilbud til grupper under 20 studenter. Laveste kandidatmåltall settes derfor til 20. For noen institusjoner med spesielle utfordringer med å oppnå minstekravet på 20 kandidater ber departementet om at det legges fram planer i Årsrapport for økning til 20 kandidater over en periode på tre år.

Ved endrede behov for kandidater ved helse - og lærerutdanningene kan kandidatmåltallene endres i dialog med departementet.

(Statsbudsjettet for 2014 kap. 260 post 70 - Tilskuddsbrev for private høyskoler, 23.12.2013)

Andre saker som kan få stor innvirkning på Steinerhøyskolen er hvordan kravene til kompetanse for å kunne tilby lærerutdanning vil bli fastsatt og tolket. Steinerhøyskolen har i lang tid forsøkt å få kontakt med KD om slike spørsmål, men det har ikke lyktes til nå. Det betyr at det er vanskelig å få oversikt over svært vesentlige rammefaktorer og hvordan de vil innvirke på videre drift.

5.1 Prioritert plan 2015

Rudolf Steinerhøyskolens satsningsområder og tiltak er basert på analyser, vurderinger av erfaringer fra kvalitetssikringssystemet og konkretiseringer av mål fra strategisk langtidsplan 2005 – 2015 i en årlig prioritert plan. Nedenfor følger en sammenfatning av satsningsområdene for 2015. Planen inneholder også detaljerte lister over tiltak, ansvar og anslått ressursbehov.

1. øke høyskolens samlede studenttall generelt, profesjonsutdanningene spesielt
2. øke gjennomstrømningen på de fleste av studiene
3. øke prosentandel førstestillingskompetanse blant faglig tilsatte
4. øke vitenskapelig publisering – bli mer synlig innenfor fagområdet pedagogikk og oppvekst
5. være synlig og tydelig i verdispørsmål rundt pedagogikk, skole og oppvekst i offentligheten
6. ta stilling, gjøre tydelige etiske prioriteringer, valg og handlinger
7. øke ekstern finansiering av prosjekter

5.2 Hvordan synliggjøres dette i budsjettet?

Lønnsutgiftene er den største posten på budsjettet. Nesten alle mål og oppgaver for 2015 er knyttet til handlinger som mennesker må utføre. Det betyr:

- at de som er tilsatt må gjøre mer innenfor rammene av sin stilling
- at oppgaver må løses smartere og mer effektivt
- at det må bli flere om oppgavene, økt bemanning
- at spisskompetanse hentes inn for å løse enkelte oppgaver

De detaljerte planene for året viser en kombinasjon av alle disse tiltakene: Arbeidet skal organiseres bedre, det skal settes av tid til prioriterte oppgaver, det har blitt hentet inn flere medarbeidere og mer kompetanse etc.

Budsjettet, presentert nedenfor, viser med all mulig tydelighet at Steinerhøyskolen satser på å få gjort enda mer innenfor de prioriterte områdene i 2015.

2015 BUDSJETT - RUDOLF STEINERHØYSKOLEN

Narrativ	Våren	Høsten
<i>Studenttall</i>	223	244
<i>Ansatte årsverk</i>	21,11	21,11
<i>Inntekter</i>	18 395 667	
<i>Lønn*</i>	14 383 800	
<i>Driftskostnader</i>	3 961 869	
<i>Finans & Avskrivinger</i>	40 000	
Årsresultat	9 997	

Hovedpunkter som inngår i de ovennevnte tallene:

<i>Lønnsøkning</i>	2 %
<i>Undervisningsmateriell/utstyr</i>	150 000
<i>Faglitteratur</i>	125 000
<i>Markedsføring</i>	300 000
<i>Husleie</i>	1 102 000
<i>Vedlikehold</i>	200 000
<i>Reiser</i>	500 000

* Kompetanseheving er inkludert i lønnskostnader, tilsvarende ca. 50 % stilling.

<u>Utdanningsinstitusjon:</u> Steinerhøyskolen						
Overordnede spørsmål, jf. plandelen av årsrapport 2014. Spørsmålene besvares kort.						
1. 1. Hvor mange studieplasser kan institusjonen øke med høsten 2015, gitt 60/40 finansiering fra departementet, men innenfor dagens øvrige rammebetingelser og infrastruktur?						
Svar spørsmål 1: Nye studieplasser ved Steinerhøyskolen høsten 2015:						
Lærerutdanning: 30 studenter						
Førskolelærarutdanning (heltilid): 20 studenter						
Førskolelærarutdanning (deltid): 20 studenter						
Studieår i billedkunstfag: 20 studenter						
Master: 20 studenter						
Videreutdanning: 50 studenter (fordelt på tilbudene)						
I tillegg kan det suppleres med opptak av innpassingsstudenter etter kapasitet.						
2. Hvilke begrensende faktorer står institusjonen særlig overfor som hindrer vekst (kan spesifiseres på utdanningsprogram ved behov)?						
Svar spørsmål 2: Undervisningslokaler/rom.						
3. Er det særskilte studieprogram som institusjonen ønsker å prioritere spesielt av strategiske årsaker eller for å reindyrke en faglig profil?						
Svar spørsmål 3: Nei. Steinerhøyskolen har kun steinerpedagogiske studier.						
4. Er det særskilte studieprogrammer som institusjonen ønsker å bygge ned eller avvike av samme årsaker?						
Svar spørsmål 4: Nei.						
Utdanningsområder				Muligheter for økning i opptakskapasit høst 2015?		
	Opptak høst 2014 (antall studieplasser)	Planlagt opptak høst 2015 (antall studieplasser)	Antall	Ca. antall*		
Lærerutdanning	Samlet	110	120			
<i>hvorav:</i>	Treårig lærerutdanning - bachelor i steinerpedagogikk	30	30			
	Førskolelærarutdanning bachelor,treaug	20	20			
	Førskolelærarutdanning bachelor, femårig deltid	0	20			
	Videreutdanning**	60	60			
Helse- og sosialfag	Samlet	30	5			
	Bachelor i sosialpedagogikk***	30	5			
Andre fag	Samlet	40	40			
	Treårig masterutdanning - Master deltid	20	20			
	Studieår i billedkunstfag	20	20			

* Det er mulig å øke kapasiteten innenfor noen av høyskolens tilbud, men Steinerhøyskolen fylte ikke opp alle planlagte studieplasser i 2014.

Ved opptak av førstegangsregistrerte studenter blir det løpende vurdert hvorvidt det er behov for en økning i opptakskapasiteten.

** To av høyskolens videreutdanninger strekker over lengre tid (opptak i 2013 og 2014), men det er fortsatt kapasitet til nye førstegangsregistrerte studenter i 2015

*** Bachelor i sosialpedagogikk har ikke ordinært opptak høsten 2015, men det er kapasitet til 5 innpassingsstudenter.

6 Foreløpig årsregnskap

Se vedlegg 1.

6.1 Ledelseskommentar til foreløpig regnskap 2014

Oslo, 16.02.2015

Rudolf Steinerhøyskolens formål (fra vedtektene):

Stiftelsens formål er å videreutvikle den steinerpedagogiske impuls gjennom å utdanne lærere og førskolelærere, tilby etter- og videreutdanning og konferanser, og utvikle pedagogisk forskning og forskerutdanning. Stiftelsen skal også bidra med formidling og informasjon om steinerpedagogikk i offentligheten.

Bekreftelse

Jeg bekrefter med dette at foreløpig regnskap 2014 er avlagt i samsvar med reglene i de statlige regnskapsstandardene med opplysninger om eventuelle avvik.

kr000's	Budsjett 2015	Budsjett 2014	Regnskap 2014	Regnskap 2013
Driftsinntekter				
Offentlige tilskudd	10939	11463	11486	11050
Salgsinntekter	4837	3848	4115	3617
Andre driftsinntekter	2648	2871	3835	4164
Sum driftsinntekter	18424	18182	19436	18831
Driftskostnader				
Varekostnad	1175	1225	1384	1341
Lønn og andre personalkostnader	14384	14001	14362	13937
Andre driftskostnader	2887	3000	3921	4175
Sum driftskostnader	18446	18226	19667	19453
Ordinært driftsresultat	-50	-44	-231	-622
Finansinntekter og kostnader	60	60	116	90
Resultat av finansposter	60	60	116	90
Resultat før skatt	10	16	-115	-532
Skattekostnad				
Årsresultat	10	16	-115	-532

Omtale av vesentlige endringer i resultat- og balanseposter i forhold til tidligere årsregnskap

- Inntekter – 600 tusen økning; hovedsakelig statsstøtte og studieavgift.
- Driftskostnader – 200 tusen økning, hovedsakelig lønnskostnader.
- Resultat – Planlagt underskudd 115 tusen kroner.
- Egenkapitalen – redusert med 115 tusen kroner som følge av underskudd.

Omtale av vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap

- Inntekter - 1.2 millioner kroner høyere enn budsjettet hovedsakelig andre inntekter.
- Driftskostnader – 1.4 millioner kroner høyere enn budsjettet, hovedsakelig lønnskostnader og kostnader knyttet til oppgradering av lokaler.
- Resultat – 131 tusen kroner mindre enn budsjettet; dette refererer seg til de to punktene ovenfor.

Gjennomføringen av budsjett 2014 med vekt på prioriterte områder

Steinerhøyskolen har gjennomført tiltak på alle prioriterte områder, se s 14 -16 i «Rapport og planer 2013-2014». Innenfor hovedområdene har høyskolen styrket fagmiljøet gjennom satsning på FoU, rekruttering av høyt kompetente medarbeidere og kompetanseheving. I 2014 ble lønnsmidler til kompetanseheving for høyskolens medarbeidere brukt i størrelsesorden tilsvarende 0,5 årsverk. Innenfor støtteområdene har studentrekruttering og økonomistyring blitt høyt prioritert. Det er også gjennomført en rekke tiltak med mål om sammenslåing av stiftelsene Den norske Eurytmihøyskole, Rudolf Steinerhøyskolen og Berle antroposofiske arbeidssenter.

Gjennomførte investeringer og planlagte investeringer

Hovedinvesteringene ligger på tre område:

- Sikre kompetanse i generasjonsskiftet blant høyskolens medarbeidere.
- Opparbeide og hente inn førstestillingskompetanse.
- Tiltak med mål om sammenslåing og koordinering av administrative oppgaver
- Oppgradere høyskolens lokaler og andre fasiliteter.

Trender og utvikling i inntekter og sentrale kostnader

Steinerhøyskolen er innforstått med trendene som over tid har vist nedgang i søkningen til lærerutdanningen og førskolelærerutdanningen, varierende søkning til masterprogrammet samt til Studieår i billedkunstfag. I 2014 økte det totale studenttallet, og vi kunne se en svak økning også for lærer- og førskolelærerutdanningen.

Vennlig hilsen

RUDOLF STEINERHØYSKOLEN

Dagny Ringheim
Dagny Ringheim
Administrativ leder

Virksomhetens navn: Rudolf Steinerhøyskolen

Org.nr: 971513470

Resultatregnskap

	Note	2014	2013	DBH-Referanse
Driftsinntekter				
Offentlige tilskudd	1	11 486	11 050	RE.011
Salgsinntekter	1	4 115	3 617	RE.012
Andre driftsinntekter	1	3 835	4 164	RE.013
Sum driftsinntekter		19 436	18 831	RE.1
Driftskostnader				
Varekostnad		1 384	1 341	RE.021
Lønn og andre personalkostnader	2	14 362	13 937	RE.022
Avskrivninger				RE.023
Nedskrivninger		106	53	RE.024
Andre driftskostnader	3	3 815	4 122	RE.025
Sum driftskostnader		19 667	19 453	RE.2
Driftsresultat		-231	-622	RE.3
Finansinntekter og -kostnader				
Finansinntekter	4	116	91	RE.041
Finanskostnader	4		1	RE.042
Resultat av finansposter		116	90	RE.4
Resultat før skattekostnad		-115	-532	RE.5
Skattekostnad				RE.061
Årsresultat		-115	-532	RE.6
Disponeringer og overføringer av årsresultat				
Tilført annen egenkapital		-115	-532	RE.071
Konsernbidrag	5			RE.072
Andre disponeringer	6			RE.073
Sum disponeringer		-115	-532	RE.7

Balanse - eiendeler

EIENDELER	Note	2014	2013	DBH-Referanse
A. Anleggsmidler				
I. Immaterielle eiendeler				
Rettigheter, konsesjoner m.v.				AI.01
Utsatt skattefordel				AI.02
Goodwill				AI.03
Sum immaterielle eiendeler		0	0	AI.1
II. Varige driftsmidler				
Tomter				AII.01
Bygninger og annen fast eiendom				AII.02
Maskiner og anlegg		1 233	1 306	AII.03
Kjøretøy				AII.04
Anlegg under utførelse				AII.05
Sum varige driftsmidler		1 233	1 306	AII.1
III. Finansielle anleggsmidler				
Investeringer i datterselskap				AIII.01
Investeringer i annet foretak i samme konsern				AIII.02
Lån til foretak i samme konsern				AIII.03
Investeringer i tilknyttet selskap				AIII.04
Lån til tilknyttet selskap og felles kontrollert virksomhet		1 949	1 949	AIII.05
Investeringer i aksjer og andeler				AIII.06
Obligasjoner og andre fordringer				AIII.07
Sum finansielle anleggsmidler		1 949	1 949	AIII.1
B. Omløpsmidler				
I. Varer				
Varebeholdninger				BI.01
Sum varer		0	0	BI.1
II. Fordringer				
Kundefordringer	7	1 035	605	BII.01
Andre fordringer	7	1 204	427	BII.02
Krav på innbetaling av selskapskapital	7			BII.03
Sum fordringer		2 239	1 032	BII.1
III Investeringer				
Aksjer og andeler i foretak i samme konsern				BIII.01
Markedsbaserte aksjer og obligasjoner				BIII.02
Andre finansielle instrumenter				BIII.03
Sum investeringer		0	0	BIII.1
IV Bankinnskudd, kontanter og lignende				
Bankinnskudd		1 568	1 539	BIV.01
Kontanter og kontantekvivalenter				BIV.02
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		1 568	1 539	BIV.1
SUM EIENDELER		6 989	5 826	BV.1

Balanse - gjeld og egenkapital

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2014	2013	DBH-Referanse
C. Egenkapital				
I. Innskutt egenkapital				
Selskapskapital		140	140	CI.01
Overkursfond				CI.02
Annen innskutt egenkapital				CI.03
Sum innskutt egenkapital		140	140	CI.1
II. Opptjent egenkapital				
Fond				CII.01
Annen egenkapital		2 834	2 949	CII.02
Sum opptjent egenkapital		2 834	2 949	CII.1
Sum egenkapital		2 974	3 089	CIII.1
D. Gjeld				
I. Avsetning for forpliktelser				
Pensjonsforpliktelser				DI.01
Statstilskudd - investeringsformål				DI.02
Andre investeringstilskudd				DI.03
Utsatt skatt				DI.04
Andre avsetninger for forpliktelser				DI.05
Sum avsetning for forpliktelser		0	0	DI.1
II. Annen langsiktig gjeld				
Konvertible lån				DII.01
Obligasjonslån				DII.02
Gjeld til kredittinstitusjoner				DII.03
Øvrig langsiktig gjeld				DII.04
Sum annen langsiktig gjeld		0	0	DII.1
III. Kortsiktig gjeld				
Konvertible lån				DIII.01
Gjeld til kredittinstitusjoner				DIII.02
Leverandørgjeld		456	376	DIII.03
Betalbar skatt				DIII.04
Skyldig offentlige avgifter		973	927	DIII.05
Annen kortsiktig gjeld		2 586	1 434	DIII.06
Sum kortsiktig gjeld		4 015	2 737	DIII.1
Sum gjeld		4 015	2 737	DIV.1
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		6 989	5 826	DV.1

Kontantstrømoppstilling

	Note	2014	2013	DBH-Referanse
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
Resultat før skattekostnad		-115	-532	KS.1
Periodens betalte skatt		0	0	KS.2
Tap/gevinst ved salg av anleggsmidler		0	0	KS.3
Ordinære avskrivninger		0	53	KS.4
Nedskrivninger av anleggsmidler		0	0	KS.5
Periodisert inntektsføring av tilskudd		0	0	KS.6
Endring i varelager		0	0	KS.7
Endring i kundefordringer		133	-303	KS.8
Endring i leverandørgjeld			24	KS.9
Endring i pensjonsforpliktelse		0	0	KS.10
Endring i andre avsetninger		0	0	KS.11
Endring i andre tidsavgrensningsposter		0	0	KS.12
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		18	-758	KS.OP
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter				
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	0	KS.13
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		0	0	KS.14
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak		0	0	KS.15
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak		0	0	KS.16
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer		0	0	KS.17
Innbetalinger ved salg av andre investeringer		0	0	KS.18
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		0	0	KS.INV
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
Innbetalinger av statstilskudd, husbank- og andre tilskudd		11 486	11 050	KS.19
Utbetalinger av statstilskudd, husbank- og andre tilskudd		-11 486	-11 161	KS.20
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld		0	0	KS.21
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld		0	0	KS.22
Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld		0	0	KS.23
Utbetalinger ved nedbetaling av kortiktig gjeld			0	KS.24
Netto endring i kassekreditt		0	0	KS.25
Innbetalinger av egenkapital		0	0	KS.26
Tilbakebetalinger av egenkapital		0	0	KS.27
Utbetalinger av utbytte		0	0	KS.29
Innbetalinger av aksjonærbidrag		0	0	KS.30
Innbetalinger av konsernbidrag		0	0	KS.31
Utbetalinger av konsernbidrag		0	0	KS.32
Andre innbetalinger ved finansieringsaktiviteter		0	0	KS.33
Andre utbetalinger ved finansieringsaktiviteter		0	0	KS.34
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	-111	KS.FIN
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter				KS.35A
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		18	-869	KS.35
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		1 550	2 419	KS.36
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		1 568	1 550	KS.BEH

Note 1 Driftsinntekter

	2014	2013	DBH-Referanse
Offentlige tilskudd			
Statstilskudd fra KD - drift	11 486	11 050	N1.011
Statstilskudd fra andre departement	0	0	N1.012
Tilskudd fra Utdanningdirektoratet	0	0	N1.013
Tilskudd fra Norges forskningsråd	0	0	N1.014
Tilskudd fra andre statsetater	0	0	N1.015
<i>Sum statstilskudd</i>	<i>11 486</i>	<i>11 050</i>	<i>N1.1</i>
Tilskudd fra EU rammeprogram for forskning	0	0	N1.021A
Tilskudd fra EU til undervisning og andre formål	0	0	N1.021B
Tilskudd fra kommuner	0	0	N1.022
Tilskudd fra fylkeskommuner	0	0	N1.023
<i>Sum kommunale og fylkeskommunale tilskudd</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>N1.2</i>
Andre offentlige tilskudd			N1.3
<i>Sum offentlige tilskudd</i>	<i>11 486</i>	<i>11 050</i>	<i>N1.4</i>
Salgsinntekter			
Studie- og eksamensavgifter	3 620	3 617	N1.051
Oppdragsinntekter	495	0	N1.052
Andre salgsinntekter	0	0	N1.053
<i>Sum salgsinntekter</i>	<i>4 115</i>	<i>3 617</i>	<i>N1.5</i>
2 Definisjon av bidrags- og oppdragsinntekter finnes i departementets rundskriv F-07-13.			
Andre driftsinntekter			
Husleieinntekter	0	0	N1.061
Bidragsinntekter	2 603	0	N1.062
Gaver	0	0	N1.063
Andre driftsinntekter 1	1 232	4 164	N1.064
Andre driftsinntekter 2	0	0	N1.065
<i>Sum andre driftsinntekter</i>	<i>3 835</i>	<i>4 164</i>	<i>N1.6</i>
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>19 436</i>	<i>18 831</i>	<i>N1.INT</i>

Note 2 Lønn og andre personalkostnader

	2014	2013	DBH-Referanse
Lønninger	10 053	9 955	N2.011
Feriepenger	1 295	1 216	N2.012
Arbeidsgiveravgift	1 866	1 770	N2.013
Pensjonskostnader	1 239	1 250	N2.014
Sykepenger og andre refusjoner	-182	-314	N2.015
Andre ytelser	31	0	N2.016
Sum lønnskostnader	14 302	13 877	N2.1
Antall årsverk:			N2.2
Styrehonorarer			
Styreleder	16	16	N2.032
Nestleder	12	12	N2.033
Styremedlem (totalt)	32	32	N2.034
Sum styrehonorarer	60	60	N2.3
Sum lønn og andre personalkostnader	14 362	13 937	N2.4

Note 3 Andre driftskostnader

	2014	2013	DBH-Referanse
Husleie	1 102	1 240	N3.1
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler			N3.2
Felles kostnader ³	0	0	N3.3
IKT-kostnader	240	232	N3.4
Revisjonstjenester	106	75	N3.5
Kjøp av undervisningstjenester			N3.6
Konsulenttjenester og andre kjøp av tjenester	0	0	N3.7
Markedsføring	220	473	N3.8
Reise- og møtekostnader	762	897	N3.9
Øvrige driftskostnader	1 385	1 205	N3.10
Sum Andre driftskostnader	3 815	4 122	N3.11

³ Institusjoner som ikke er egne rettssubjekter, må vise fullfordelte kostnader

Note 4 Finansinntekter og finanskostnader

Finansinntekter	2014	2013	DBH-Referanse
Renteinntekter	104	80	N4.011
Oppskrivning av finansielle eiendeler	0	0	N4.012
Andre finansinntekter	12	11	N4.013
Sum Finansinntekter	116	91	N4.1
Finanskostnader			
Rentekostnader	0	0	N4.021
Nedskrivning av finansielle eiendeler	0	0	N4.022
Annen finanskostnader	0	0	N4.023
Sum Finanskostnader	0	0	N4.2
Resultat av finansposter	116	91	N4.3

Note 7 Fordringer

<i>Kundefordringer</i>	2014	2013	DBH-Referanse
Kundefordringer til pålydende	1 084	605	N7.011
Avsatt til latent tap (-)	-49	-58	N7.012
Sum kundefordringer	1 035	547	N7.1

Andre fordringer

Automatisk genererte nøkkeltall for høyskolen, avlagt årsregnskap 2013

Nøkkeltall regnes ut automatisk på grunnlag av data i øvrige arkfaner i årsregnskapet.
Tabellene skal benyttes til videre databehandling og må derfor ikke endres.
Evt kommentarer til tabellene legges inn som tekst under siste tabell.

Virksomhetens navn: Rudolf Steinerhøyskolen

	2014	2013
Resultat:		
Totale driftsinntekter	19 436	18 831
-herav statstilskudd fra KD - drift	11 486	11 050
-herav studie- og eksamensavgifter	3 620	3 617
-herav andre bidrags- og oppdragsinntekter	3 098	0
Lønnskostnader	14 362	13 937
Andre driftskostnader	5 305	5 516
Sum driftskostnader	19 667	19 453
Driftsresultat	-231	-622
Årsresultat	-115	-532
Balanse:		
Anleggsmidler	3 182	3 255
Omløpsmidler	3 807	2 571
Sum eiendeler	6 989	5 826
Egenkapital	2 974	3 089
Langsiktig gjeld, inkl. avsetning forpliktelser	0	0
Kortsiktig gjeld	4 015	2 737
Sum gjeld og egenkapital	6 989	5 826

Nøkkeltall:		
Lønnskostnader som andel av totale driftskostnader	1	1
Resultatgrad (driftsresultat / driftsinntekter)	0	0
Likviditetsgrad (omløpsmidler/kortsiktig gjeld)	1	1
Arbeidskapital (omløpsmidler- kortsiktig gjeld)	-208	-166
Egenkapitalandel (egenkapital i % av totalkapital)	0	1
Gearing (kortsiktig gjeld/egenkapital)	1	1
Statstilskudd fra KD som andel av totale driftsinntekter	1	1
Studie- og eksamensavgifter som andel av totale driftsinntekter	0	0
Andre bidrags- og oppdragsinntekter som andel av totale driftsinntekter	0	0